

SLOVENSKI DELAVEC

UREDNIŠTVO IN UPRAVA:
LJUBLJANA, ČOPOVA 1—DELAV-
SKA ZBORNICA — TELEFON ŠT.:
35—29 — POST. ČEK. RACUN ŠT.
17.548 — NAROČNINA: ZA ČLANE
ZZD 2.— DIN MESEČNO — (24.—
DIN LETNO) — ZA DRUGE NA-
ROČNIKE 3.— DIN MESEČNO (36.—
DIN LETNO) — CENE OGLA-
SOM PO DOGOVORU — LIST
IZHAJA VSAKO SOBOTO

LETO II.

LJUBLJANA, SOBOTA, 30. JULIJA 1938.

Štev. 30.

Samostojnost strokovnih organizacij

Od prevrata sem so obstojale v Sloveniji politične struje. Začele so se porajati, ko ena skupina ni bila zadovoljna z uspehi druge struje, ali pa je iz osebnih koristi hotela doseči večjo veljavo v javnem svetu. Običajno je potem ta struja stopila v javnost s posebnim proglasom, v katerem je predvsem poudarjala in obljubljala svojo samostojnost in neodvisnost od vseh tedanjih političnih struj. Tako je bilo tudi z različnimi strokovnimi organizacijami. Vse so poudarjale neodvisnost in obljubljale le zastopanje koristi delavstva, ter si pod takimi gesli pridobivale članstvo. Dejansko pa je bila vsa javnost vedno dobro poučena, da je taka strokovna organizacija le nekaka prikrita podružnica gotove politične struje in je bila ustanovljena le zato, da tudi za svojo predstavništvo pristavi lonec v korist njenega članstva in ga potem pod tako krinko (borbe za delavski stan) še nadalje zadrži v svojih političnih vodah. Z mirno vestjo lahko rečemo, da nobena delavska organizacija ni bila samostojna in ni nikoli imela čistega namena, da bi se ustanovila le za zaščito delavskega stanu, temveč je bila le predstavnica katere politične struje med delavskim slojem. Vsako poudarjanje teh delavskih organizacij je bilo torej le prikrito hinavstvo in nujno je bilo, da delo teh organizacij ni nikdar vodilo do pridobitve pravih koristi za celokupno delavstvo, ampak le za delavske pripadnike določene politične struje. S tega stališča pa potem razumemo, da so se posamezne delavske organizacije med seboj črtile in druga drugi skušale v različnih »strokovnih borbah« ovirati njih uspešno delo. Da pa potem delavstvo od takih borb ni imelo koristi, je umevno. Uspeh je imel edino le podjetnik, ki je tak nasprotstva izrabljajal in dajal danes prednost pripadnikom ene organizacije, jutri pa zopet drugim. Lahko se tedaj razume, da imajo v kakem podjetju večino le pripadniki ene organizacije in ne priznavajo drugih sodelavcev, ki niso njihove baže. — Poglejmo pa, kako je stopila v javnost naša ZZD.

Ni se bilo potrebno njenim ustanoviteljem naslanjati na kako že obstoječo politično strujo. Imela je že pred seboj obstoječi program, da poseže v boj za delavske koristi v smislu večnih in nespremenljivih načel katoliške vere po navodilih njegove predstavnice katoliške Cerkve, in se ji ni bilo potrebno šele loviti za razne programe in proglose. Nasprotno — stopila je v javnost, da bi ta načela obržala in v smislu tega programa nadaljevala in vodila boj za slovensko katoliško delavstvo. To pa zato, ker katoliška načela glede delavskega stanu niso imela več nobenega pravega zastopnika — ampak se je pričelo na teh načelih popuščati in mešetariti z brezbožnim marksizmom. S tem se ni prenehalo, četudi so večna katoliška načela sama po sebi že zadostno jamstvo, da bo borba za delavske koristi po teh načelih imela uspeh in ni potrebno poleg teh načel — še nobenih drugih posebnih »strokovnih« navodil. Zato pa bo tudi zastopanje delavskih koristi v smislu teh katoliških načel in navodil samo zase vodilo do uspeha. V tem pa nas bodo podprli oni, ki se z nami strinjajo t. j. podprla nas bo slovenska katoliška skupnost v katere okviru se je začelo naše delo. Uveljavili bomo naš program v javnosti s podporo ostale slovenske katoliške skupnosti tako, da bo imelo korist vse slovensko delavstvo — ne pa samo nekateri izmed njegovih takozvanih voditeljev, četudi so si gmotno že utrdili položaje po različnih delavskih organizacijah. Kajti tudi v tem pogledu je potrebno čiščenje.

**Komunizem je največji
sovražnik človeštva.
ZZD je v službi naroda!**

Kaj je stavka?

Stavka navadno predstavlja kolektivno ustanovitev dela s strani delavcev z namenom, da dosežejo to, kar niso mogli doseči na miren način v sporazumu z delodajalcem, dosežejo v borbi.

Namen stavke:

S stavko hočejo delavci prisiliti delodajalca, da pristane na njihove zahteve ali da odstopi od svojih, za delavstvo nepovoljnih zahtev.

Stavk je lahko več vrst: stavka s katero se delavstvo bori zase, stavka iz solidarnosti in politična stavka. Nas bosta zanimali predvsem prva in druga vrsta stavke. Različni so tudi načini stavk, n. pr. glađovna stavka.

Vzroki stavke:

Do prve vrste stavke pride navadno takrat, kadar delavstvo zahteva zvišanje plač ali izboljšanje delovnih pogojev, pa podjetje na to noče pristati, ali pa takrat ko podjetje hoče znižati plače, ali drugače poslabšati položaj, pa na to ne pristanejo delavci. Stavka je torej navadno posledica meznega gibanja povzročene iz ene ali druge strani.

V stavko gredo delavci navadno prisiljeni pod težo bremen, ko si drugače pomagati ne morejo.

Kdaj in kje se stavka začne?

Navadno, bi morali še preje presoditi v katerem podjetju bomo pričeli z meznim gibanjem (glej članek Mezna gibanja v 25. številki »Slov. delavec«) in pri tem računati tudi na možnost stavke. Stavke ne kaže začeti

STAVKA

njati kadar ima podjetje dovolj izdelkov v zalogi, kadar ima malo naročil itd., ker se potem stavka lahko vleče cele tedne in mesece ne da bi od tega podjetje imelo kako škodo, potem pa podjetje z diktiranimi pogoji jemlje izstradane delavce.

Važna in najvažnejša pa je pri tem disciplina in vzdržnost delavstva. Z nediscipliniranim, nezavednim delavstvom naj se ne začne niti meznega gibanja, še manj pa stavke. Najboljše merilo za zavednost in discipliniranost pa je število organiziranih delavcev. Delavec, ki ni toliko trden in zaveden, da bi se organiziral in skromne prispevke plačeval, tudi za kake večje podvige, mezdno gibanje in stavke zmožen ne bo.

Stavko naj se torej prične le tam, kjer je zadosti delavcev organiziranih!

Obseg stavke?

Stavka lahko zajame več podjetij ob enem, eno samo podjetje, ali pa samo posamezne obrate, kakor je pač značaj podjetja in produkcije.

V samostojnih podjetjih, (ki so v kartelih) katerih proizvodi morajo iti do končne, za prodajo sposobne izdelave skozi več obratov, se lahko ustavi samo prvi obrat kjer se surovine pripravljajo za nadaljno obdelavo in obrat, kjer se izdelki izgotove in odpošiljajo. Če se ustavi prvi obrat se drugi oddelki sami ob sebi ustavijo, ker nimajo dela, če se ustavi zadnji obrat se proizvodi zadržujejo v podjetju in se ne morejo odposlati. S tem se zadržujejo naročila, del delavcev sicer dela in s svojim zaslužkom lahko

podpira ostale, končni efekt je pa približno isti, namreč, da podjetje proizvodov ne more prodati. Paziti pa se mora, da podjetja za stavkujoče delavstvo ne najde nadomestilo, zato naj se take stavke naredi le po takih delih obrata, ki zahtevajo veliko izvežbanost in določene vrste delavcev ni lahko dobiti.

Lahko stavkajo tudi samo posamezni obrati, posebno pri večjih podjetjih, najbolje pa je, da ob stavkah pritisne vse delavstvo enega podjetja, ter je tako uspeh sigurnejši.

Drugače pa je pri podjetjih, ki so združena v karteje. V tem primeru v kartelu organizirana podjetja. V slučaju stavke prevzemajo enostavno naročila druga podjetja. Podjetje, kjer se stavka, je s tem le malo ali nič oškodovano in mu delavstvo s stavko zlepa ne more do živlega. V tem primeru je stavka večkrat potrebna v vseh podjetjih kartela ob enem, kljub temu, da je samo delavstvo enega podjetja prvotno stopilo v stavko. Delavci drugih podjetij torej stopijo v stavko iz solidarnosti.

Priprava na stavko. Za nobeno akcijo ni treba tako temeljitih priprav kot ravno za stavko. S stavko delavstvo postavi na kocko svoj obstanek, svojo bodočnost in največkrat sploh vse.

Kot smo že zgoraj omenili, naj se najprej ugotovi okoliščine podjetja in pa stanje delavstva. Pri stavki je važen zlasti prehranjevalni odbor. Ko delavec ne dela, nič ne zasluži. Tam kjer so stavke pa delavec nikoli (Nadaljevanje na 2. strani spodaj.)

Veličasten dekliški tabor na Brezjah

12 tisoč deklet pozdravlja voditelja Slovencev dr. Antona Korošca.

Pri nebeški Kraljici Slovencev se je zbralo v nedeljo 12.000 slovenskih deklet. Prišle so iz vseh slovenskih krajev, da se poklonijo svoji Materi in vzornici. Skoraj 2000 jih je bilo zbranih že v soboto. Prestreljiv prizor je bila sobotna nočna procesija, pri kateri so dekleta šla po običajni romarski poti s plamenicami, med prepevanjem pobožnih pesmi, v cerkev. Potem so prenočile v bližini cerkve, pa tudi v cerkvi, kolikor je pač bilo zanje prostora. Z radostnim nemirom so čakale jutra, ko se je zasvetil veliki dan.

Že v zgodnjem jutru je v cerkvi pričelo sveto obhajilo. Mnogo čez 5000 deklet je bilo obhajanih. In ves ta čas so neprestano prihajale nove množice: na kolesih, na vozovih, na avtobusih. Vroče poletno dopoldne se je razmahnilo v pestrem vrvežu in šumnosti.

Po končanem svetem opravilu so se z lepo improvizirane tribune, kjer so bili zbrani odličniki: minister dr. Korošec, gospa banova dr. Natlačenova, predsednik Prosvetne zveze dr. Lukman, dr. Justin od narodnega odbora KA, stolni župnik in

kanonik dr. Klinar, duhovni vodja Marijinih družb, prov. frančiškanskega reda dr. Heric, predstojnik brezj. samostana dr. Hadrijan Kokalj, dr. Vilko Fajdiga, duhovni vodja dekliške akcije, in številni drugi, razvrščali s pozdravnimi govori posamezni zastopniki. Zborovanje je pozdravila prof. Slava Lipoglavškova, ki je pozdravila najprej voditelja Slovencev dr. Korošca; vsa množica je vzkipela od navdušenja. Nato je pozdravila škofa dr. Rožmana, predsednika Prosvetne zveze dr. Lukmana in ostale odličnike.

Nato je predlagala vdanostne in pozdravne brzojavke Svetemu očetu, Nj. Vel. kralju Petru II., kraljici Mariji, knezu nam. Pavlu in kneginji Olgi ter lav. škofu dr. Tomažiču. Nato je na govorniški oder stopil minister g. dr. Anton Korošec, ki so ga množice sprejele z dolgotrajnimi ovacijami.

Dr. Korošec je med viharnim pozdravljanjem izjavil naslednje misli:

»Mi, ki hodimo po taborih in tudi radi hodimo, smo vajeni velikega števila navzočih. Toda danes vas je tukaj kot lista in trave in vaših robcev je gotovo vihralo nad 12.000. Veselimo se vsi, da ste se v tako velikem številu odzvale klicu svojih voditeljic in voditeljev. Poslali so vas sem na Brezje vaši skrbni očetje in vaše dobre matere. Poslali so vas zaradi tega, da tukaj vidite Kraljico nebes in zemljo, ki je obenem tudi Kraljica Slovencev. Poslali so vas, da tukaj govorite z vašo Kraljico (Nadaljevanje na 2. strani zgoraj)

Govor ministra dr. Kreka na taboru v Radečah

(Nadaljevanje s prve strani)

co, da ji tukaj poveste vse svoje želje, da ji predložite vse svoje prošnje.

Gotovo imate svoje osebne prošnje, svoje osebne želje. Jaz vas prosim, da jih danes izlijete v polni meri pred Kraljico, da jih usliši. Vse, kar imate na srcu, za svojo dobrobit izlijete danes pred Kraljico Slovencev. Jaz pa vas še prosim, da ne pozabite prinesiti pred Marijo Pomagaj prošnje za vaše družine, za vse vasi, za vsa vaša polja, za vaše travnike, za vaše vinograde. Prosim vas tudi, da danes izlijete svoje prošnje za našo predrago Slovenijo, da jo Bog obvaruje vse nesreče in da nas vodi, da napredujemo na vseh poljih in v vseh pravcih.

Prosimo jo danes tudi, da bo naša domovina edina. Mi nismo tisti, ki imamo radi razprtije in bratske boje. Naša srčna želja je, da smo vsi edini, da vsi gremo edini za istimi dobrimi cilji. Jaz vas prosim, da ne pozabite tudi na našo širšo domovino, na našo Jugoslavijo. Vi veste, da današnji čas ni brez nevarnosti, da je v zraku polno elektrike in da se zdaj zdaj lahko utrga blisk in udari grom ter vžge zemljo, ne vemo, kako na široko. Prosimo, da Marija varuje našo Jugoslavijo vseh nesreč in da izprosi mnogo modrosti našemu vladarju, našemu mlademu kralju (živel kralj!), prosimo jo, da vodi kraljico (živela kraljica), ki je danes zavita v globoko žalost, da dobro vzgaja in napravi kralja za modrega in močnega vladarja.

Prosimo tudi za našega preljubega kneza namestnika Pavla in kneginjo Olgo (živela knez namestnik, živela kneginja Olga!), ki imata toliko srca za veliko našo državo Jugoslavijo in drago nam Slovenijo.

Vse to vas prosim, da danes predložite Kraljici Slovencev, in da v tem smislu izlijete svoje prošnje za dobrobit nas vseh, našega naroda, cele države in v teh mislih vas iskreno pozdravljam. Bog živi!

Govor ministra dr. A. Korošca je ves tabor spremljal z nepopisnim navdušenjem. Ko je voditelj Slovencev svoj govor zaključil, mu je iz vseh 12.000 grl prišel v zahvalo vzklík: »Živel dr. Korošec! Živijo voditelj slovenskega naroda!« Na tisoče in na tisoče robcov je mahalo njemu v pozdrav in le redki so bili oni, ki so brez solza v očeh gledali ta veličasten pozdrav slovenskih deklet svojemu voditelju pred hramom Device Marije na Brezjah, Kraljice Slovencev.

Za g. ministrom sta govorila še g. župnik Košmerlj in učiteljica Iva Pregljeva o temi »Dekle v borbi za poštenje«. Končno je bila prečitan resolucija, ki je bila soglasno sprejeta. Zvečer so se dekleta začela razhajati na svoje domove, vzpodbujena z novim ognjem in z osveženim duhom za novo še smotrnejše in še požrtvovalnejše delo v korist slovenskemu narodu.

SOVJETSKA RUSIJA

ZGODOVINA REVOLUCIJE

(34) Od 1917—1922

(Nadaljevanje.)

Policijo so leta in leta vodili za nos s tajnimi, s kemično pripravljenim in nevidnim črnim pisanimi spisi, oblačili so se v strgane obleke in si natikali umetne brade. Celo knjige se je posrečilo spraviti med Leninove prijatelje. Temeljna misel brošure, ki je obdelovala temo, s skroražljivo revolucijo proletarijata priti do zmage in oblasti, je očarala mnogo mladih obubožanih intelektualcev.

Že v devetdesetih letih so ti možje šli na delo. V mnogih stvarkah tega časa je Uljanov igral važno vlogo. Njegova brošura proti denarnim globam je seveda pridobila tisoče delavcev za »Bojno Zvezo«, daši je bilo v tej brošuri polno protislovij in pretiravanj. Lenin je bil kmalu širom znan delavski prijatelj. Policija je zato tembolj pazila nanj. Že decembra 1895 je bil v zaporu. Tu je s tajno pisavo pridno pisal pisma, ki so na mnoge napravila globok vtis, kajti sedaj je Lenin postal delavski mučenik.

Uljanov pa je kmalu zapustil svojo ce-

Val taborov, ki vzbujajo, dvigajo in oblikujejo z vso večjo silo slovensko zavest, je zajel tudi tiste predete naše domovine, ki so zdaj veljali za zapuščene in manj zavedne. Velike ljudske prireditve preteklo nedeljo v St. Jerneju, pri Sv. Petru pod Svetimi gorami in včeraj v Radečah pri Zidanem mostu dokazujejo, da se prav vsi kosi Slovenije zavedajo, da je naša skupna bodočnost samo v programu, katerega na letošnjih taborih izpoveduje ogromna večina slovenskega naroda s svojimi voditelji na čelu.

Včerajšnji tabor v Radečah pri Zidanem mostu to popolnoma potrjuje. Na njem se je zbrala ogromna množica ljudstva iz Zasavja, mladine in starejših, ki so s pozornostjo sledili izvajanjem glavnega govornika g. ministra dr. Mihe Kreka, ki je izvajal sledeče:

»Do veličastnega mladinskega tabora v Ljubljani so naši nasprotniki hoteli iti z zaničevanjem in pomilovanjem preko nas. Nastop na ljubljanskem taboru pa je bil tako po svojem obsegu kot tudi po svoji organizaciji neizbrisno in prepričevalno dovršen. Po tem taboru omalovaževanje ni več aktualno.

Po ljubljanskem nastopu laži o naši majhnosti in nepomembnosti več ne držijo. V Ljubljani nas je videla vsa Slovenija, vsa država, videl nas je Belgrad, videla nas je tujina. Tisti, ki so nas videli, se ne dajo več prepričati, da bi nas bilo malo. Ljubljanski tabor je dokazal, da je ogromno mladine v naši prosveti, ljubljanski tabor je vsakomur dopovedal, da tisti, ki reflektirajo na slovenske mlade moči, morajo računati z nami. Kdor želi graditi nacionalno bodočnost, se mora poslužiti našega mladega rodu, ki je ves v naših vrstah. Ta trditev je bila na ljubljanskem taboru dejstvo, tako očitno in neizpodbitno, da izključuje vsako ribarjenje v kalnem in vsako nizkotno intrigo. Na ljubljanskem taboru se je slovenska katoliška mladina utrdila kot najvažnejši in najbistvenejši državotvorni in nacionalni činitelj, tako da tudi v tej smeri klevete nič več ne morejo in ne bodo mogle blizu.

(Nadaljevanja članka »Stavka«)

dar ni imel takšne plače, da bi si mogel kaj prihraniti za slučaj stavke. Sredstev ni, delavec in družina pa morajo prav tako jesti.

Prehranjevalni odbor poskrbi za sredstva in podporo delavcem ob času stavke. Načinov za to je več. Na deželi se da kaj dobiti pri kmetih, po možnosti naj nekaj prispeva tudi organizacija in delavci drugih podjetij itd. Potom časopisja in agitacije je treba zainteresirati za stavko tudi širšo javnost, da v slučaju potrebe gmotno in moralno priskoči na pomoč.

Začetek in izvedba stavke.

Za začetek in potek stavke imamo v zadnjem času tudi važna zakonska določila, predvsem Uredbo o določanju minimalnih mezd, poravnavanju in razsodništvu. Pred to uredbo je delavstvo, če ni samo uspelo ali odnehalo, takoj stopilo v stavko, ali pa je podjetje takoj odpustilo vse delavce. To je imelo navadno za obe strani kvarne posledice, ki bi se jim morda dalo izogni-

ti, če bi bila še preje dana kaka možnost poravnave.

Ta uredba v glavnem določa glede sporov naslednje:

V slučaju, da med delavstvom in podjetjem nastane spor, se ena izmed spornih strank obrne na oblast prve stopnje (okrajno načelstvo) s prošnjo za posredovanje. Okrajno načelstvo mora nato pozvati obe sporni stranki na skupno razpravo o sporu (udeležba je za sporni stranki obvezna). Razpravo vodi zastopnik oblasti. Ako se po dveh razpravah ne doseže sporazum in se o tem sestavi zapisnik, imata šele sporni stranki pravico do nadaljnjih korakov, (delavstvo do stavke, podjetje do kolektivnega odpusta. Največkrat pa se sporni stranki že na razpravah sporazumeta. Stavka mora biti predvidena že v pričetku mezdne gibanja tako, da delavstvo v slučaju stavke nastopi takoj, ne pa da še čaka s pripravljanjem.

Stavka mora izbruhniti že takoj po drugi neuspeli poravnalni razpravi si-

cer je bolje, da se mezdne gibanja no- začne, ker ima podjetje v slučaju od- lašanja še dovolj časa, da se na stavko pripravi.

Vsaka stavka, če hočemo, da bo uspešna in da bo res uživala podporo javnosti, mora biti zakonita, ogibati se mora delavstvo ob takih prilikah napetosti in nepremišljenih dejanj in govorjenja ki mu položaj samo poslabšajo ne pa zboljšajo.

Vedno pa se mora delavstvo zavedati, da je stavka njegovo sicer zadnje, a tudi najhujše orožje, ki se ga ne sme izrabljati in uporabljati ob vsaki priliki, ker sicer izgubi na svoji moči in udarnosti, delavstvu pa lahko nakoplje težke posledice.

Poravnajte naročnino — prispevajte v tiskovni sklad!

Pristopajte kot člani v konzorcij! - Delež 60 din!

cije dan in noč pazile na vseh koncih in krajih. Kot temelj novi organizaciji je Lenin ustanovil časopis, ki pa se je tiskal v inozemstvu. S spretno izvedenim tiho- tapstvom bo mogoče list voditeljem dostavljati. Časopis se je imenoval »Iskra.« »Iz Iskre bodo kmalu švigili plameni« je stalo v podnaslovu vsake številke. Založništvo je bilo v Monakovem.

Pred odhodom je Uljanov zopet padel policiji v roke, a čeprav je pri njem našla listke s sumljivo tajno pisavo in 2000 rublji denarja, ga je že po sedmih dneh iz- pustila.

Štirinajst dni pozneje je bil neumorni revolucionar s ponarejenim potnim listom na potu v glavno mesto Bavarske, kjer se je pod imenom Meier nastanil pri socialističnem gostilničarju Rittmaierju.

Šest ruskih revolucionarjev je tvorilo uredniški zbor za časopis »Iskra«. Bili so to: Jurij Plehanov, Potresov, Axelrod, Martov, gospodična Sasuličeva in Lenin.

Plehanov je stari preizkušeni mojster ruskega komunizma. Potresov je v vsem sledil Leninu. Axelrod je svoje načrte osnavljal preveč evropsko in vse premalo rusko. Nemške socialistične liste in letake je hlastno požiral. Navdušeno je vsak dan znova prerokoval bodočo svetovno revolucijo.

lico, policija mu ni mogla ničesar dokazati.

Opogumljen po nekaterih uspehih je opustil gospodarsko plat in v večernih tečajih svoje prijatelje poučeval v političnih vedah. Samo padec carja, edino le delavska republika mare dvigniti proletarijat iz propasti. To temeljno načelo je polagoma, a toliko bolj sigurno zasajal v srca svojih pristašev, kar pa ga je zopet spravilo v konflikt s sodiščem.

Kdor je bil carskemu režimu napotu, je kmalu odšel na ledene sibirske poljane. Policiji so bila, po ovaduhih seveda, že davno znana Leninova početja. Ob priliki nekega stavkovnega gibanja v Petrogradu leta 1897. so voditelja »Bojne Zveze« prišli in kmalu je bil izgnan v sibirsko vas Sušenskaje ob mongolski meji. Oblast pa mu je tu dovolila popolno prostost. Njegova žena Krupskaja in tudi mati sta šli z njim. Neskončno dolge zimske večere so izgnanci porabili za branje in študiranje.

Z veseljem je Uljanov zvedel v Sibiriji, da se je 1898. vršil taven socialistični kongres in to prvič na ruskem ozemlju. Organizacija je torej napredovala, četudi je zopet nad 500 članov odšlo v zapore.

Da bi jih policija ne mogla in smela več aretirati, so voditelji sklenili izog-

bat se slehernega političnega udejstvovanja in delovati le še strokovno. Radi te odločitve sta bila Plehanov v Švicu in Lenin v Sibiriji silno ogorčena. S pomočjo tajne korespondence sta pobijala takšne ideje. Predvsem se je treba pripravljati da se uniči carska dinastija in ustanovi republika. Zboljšanje delavskega in kmečkega položaja bi temu cilju le škodovalo.

Sibirija ni prevratnika prav nič izpreobrnila od njegovih revolucionarnih idej. V marcu 1900. so njega, mater in ženo zopet prepeljali v Petrograd. Kaj naj zdaj prične? Ali more brat obešenca in politični izgnanec upati, da si bo pridobil klijentov v svoji advokaturi?

Kljub bridkim izkustvom se je zopet vrigel v politiko. Mojster Plehanov mu je po Veri Sasuličevi iz Zeneve poslal navodilo, naj združi delavske voditelje. Strokovno gibanje se mora takoj preosnovati v politično.

Da izvrši naročeno, je sklical v Moskvo kongres. Toda še preden je odpotoval, je bila policija že poučena o vseh njegovih načrtih. Mnogo delegatov je bilo aretiranih, kongres je bilo treba za nedoločen čas preložiti.

Kako najti tu povezanost? Shodi so bili preveč tvegani, saj so nevidne oči poli-

